

| | | |
|---|--|---------------------------------|
| <input type="checkbox"/> A-stuk | secr. | |
| <input type="checkbox"/> B-stuk | gezien port. | |
| <input type="checkbox"/> integraal openbaar | <input type="checkbox"/> commissie AZ | |
| <input type="checkbox"/> niet openbaar | <input type="checkbox"/> commissie PZ | |
| <input type="checkbox"/> vertrouwelijk | <input type="checkbox"/> commissie REO | |
| <input type="checkbox"/> openbaar na informeren betrokkenen | | |
| Gem. Veghel informeren | <input type="checkbox"/> ja | <input type="checkbox"/> n.v.t. |



ADVIES

AAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS

Onderwerp:

Het karakter en de bestedingsvrijheid van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

Communicatieconsequenties (o.a. doelgroepen, middelen, tijdspad):

- Intern
Geen
- Extern
Geen

Indien het besluit niet openbaar is hier aangeven de reden en het hokje rechtsboven aankruisen

- Communiceren met de gemeente Veghel?

Juridische consequenties:

Middelenconsequenties (o.a. beschikbaar budget):

Geen

Eerder genomen besluiten:

Voorstellen:

- Kennis te nemen van het voorstel
- In te stemmen met het voorgestelde beleid inzake de algemene uitkering te weten;
 - In slechts die gevallen waarbij een decentralisatie-uitkering actief aangevraagd wordt die middelen ook voor dat doel te oormerken
 - Alle overige uitkeringen die via de algemene uitkering worden ontvangen als algemene middelen te beschouwen en als zodanig te betrekken bij de integrale afweging bij het begrotingstraject.

20 januari 2009

Middelen

| | | | | | | |
|----------------------|---------|-----------|-------------------------|---------|-----------|--------|
| Aut: E Spierings | | | Adviserende afdelingen: | Akkoord | Niet akk. | Paraaf |
| Port: R Peerenboom | | | Vul in en druk op <F11> | | | |
| Volgnr.: | | | | | | |
| Oordeel over advies: | Akkoord | Bespreken | Beslissing: | | | |
| Burgemeester | | | | | | |
| Secretaris | | | | | | |
| Weth. Schram | | | | | | |
| Weth. Bakermans | | | | | | |
| Weth. Peerenboom | | | | | | |
| Weth. Günal | | | | | | |
| Weth. Delhez | | | | | | |

Korte inhoud:

Aanleiding

Met ingang van 1 augustus jl. is de term Decentralisatie-uitkering geïntroduceerd in het gemeentefonds, dit als gevolg van een wijziging van de Financiële Verhoudingswet per die datum.

Naast de term Decentralisatie-uitkering bestaat al langer de term Integratie-uitkering en de term Algemene Uitkering.

Doel

Met deze notitie willen wij uw college en het MT inzicht verstrekken in het karakter en de mate van bestedingsvrijheid van middelen die we als gemeente van het Rijk ontvangen. Dit samenvattend in een aantal spelregels/beleidsregels.

Welke Rijksuitkeringen kennen we

De rijksuitkeringen zijn onderverdeeld in twee categorieën die vervolgens weer onderverdeeld kunnen worden namelijk;

- De doeluitkering of specifieke uitkering
 - Reguliere specifieke uitkering
 - Verzameluitkering
- De algemene uitkering uit het Gemeentefonds
 - Normale uitkering
 - Integratie-uitkering
 - Decentralisatie-uitkering

Belangrijke kenmerken en verschillen tussen de twee categorieën zijn;

- Doeluitkering of specifieke uitkering;
 - Reguliere specifieke uitkering; de uitkering wordt verstrekt voor een afgebakend doel en de gemeente is gebonden aan de besteding van de uitkering. Anders gezegd de gemeente moet over de wijze van besteding van doeluitkeringen verantwoording afleggen aan het Rijk en verschillen tussen uitkering en kosten worden als regel verrekend. De aan de gemeente Uden verstrekte doeluitkeringen of specifieke uitkeringen zijn uitputtend opgenomen in de SISA bijlage die jaarlijks integraal wordt opgenomen in de Programmarekening. Enkele voorbeelden hiervan zijn; het klimaatconvenant BANS, Investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV), Wet Werk en Bijstand, Breedtesportimpuls enz..
 - Verzameluitkering, een verzameluitkering is een specifieke uitkering per ministerie waarin bedragen voor verschillende beleidsthema's ter realisatie van de doelstelling van dat ministerie zijn opgenomen. Per ministerie is één verzameluitkering mogelijk. De verzameluitkering wordt opgebouwd uit alle huidige financieel geringe specifieke uitkeringen (grensbedrag € 10 miljoen per beleidsthema), die niet op een andere wijze kunnen worden gefinancierd.

Besteding doeluitkering of specifieke uitkering

Er is **geen bestedingsvrijheid** voor gemeenten bij de besteding van middelen verstrekt als zijnde een doeluitkering of specifieke uitkering. Verantwoording van de besteding dient plaats te vinden en de middelen worden via specifieke geldstromen (dus niet middels de algemene uitkering) beschikbaar gesteld aan de gemeente.

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds

Inleiding

Gemeenten ontvangen geld van het Rijk om hun taken uit te voeren. Een deel van dit geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkering. De beheerders van het fonds - de staatssecretaris van BZK en de minister van Financiën - verstrekken regelmatig mededelingen over dit onderwerp via de gemeentefondscirculaires. Daarin worden de ontwikkelingen toegelicht op grond van de meest recente gegevens over de financiën en het beleid op rijksniveau. De uitkering uit het Gemeentefonds is een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente Uden. Het betreft namelijk ruim 1/3 van al onze inkomsten. Het Gemeentefonds groeit of krimpt met de ontwikkelingen van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. Hierbij wordt het principe gehanteerd van 'samen de trap op en samen de trap af'.

- De algemene uitkering uit het Gemeentefonds; de uitkering uit het gemeentefonds is een voor de gemeente vrij te besteden hoeveelheid geld die van het ministerie van BZK ontvangen wordt. Doel van deze uitkering is om alle gemeenten in staat te stellen de hen opgelegde taken uit te voeren.

Omdat gemeenten verschillende kenmerken hebben moet de verdeling van de gemeentefondsmiddelen zodanig zijn dat alle gemeenten in dezelfde uitgangspositie komen. Daartoe is een groot aantal maatstaven ontwikkeld. De bevolkingsdichtheid en de sociale structuur zijn twee voorbeelden van maatstaven die de hoogte van de uitkering bepalen.

Besteding middelen door de gemeente;

De gemeente is vrij in de besteding van de algemene uitkering uit het gemeentefonds en hoeft aan het rijk geen verantwoording af te leggen over de besteding. In het geval de middelen in de algemene uitkering worden opgenomen ontbreekt de directe relatie tussen taken en financieringsmiddelen.

De algemene uitkering kan de volgende verschijningsvormen hebben;

- Normale uitkering, de middelen worden over de gemeenten verdeeld op basis van de objectieve verdeelmaatstaven. Voorbeelden, Basisregistratie Topografie, verdeelsleutel op basis van oppervlakte grondgebied en Kinderopvang inburgeraars, verdeelsleutel is de maatstaf minderheden.
- Integratie-uitkering, de termijn van overgang van de middelen naar de normale uitkering is vastgesteld, maar de generieke verdeling naar de maatstaven is nog niet (geheel) bepaald, of gedurende enkele jaren wordt nagegaan of de generieke verdeling juist is bepaald. Het beleid is erop gericht deze termijnen te beperken tot maximaal drie jaren. Voorbeelden, het WMO budget en de WUW-uitkering.
- Decentralisatie-uitkering, de decentralisatie-uitkering is weer een variant op de integratie-uitkering. Het tijdstip van overgang van de middelen naar de normale uitkering hoeft niet bekend te zijn en daarnaast kan het ook om tijdelijke middelen gaan. Voorbeelden, uitkering SLOK (Regeling Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven) en het Amendement Tang/Spekman (= de zgn. eenmalige bijdrage van € 50 voor huishoudens met een laag inkomen).

Vrij besteedbaarheid

De vergroting van de mogelijkheden om in het gemeentefonds middelen apart te verdelen via een integratie-uitkering of een decentralisatie-uitkering doet niet af aan de vrije besteedbaarheid van de middelen. Ook wanneer het gaat om geldstromen naar een beperkt aantal gemeenten, of waarvoor plannen of aanvragen moeten worden ingediend, blijft het uiteindelijk gaan om vrij besteedbaar geld, dat onderdeel is van het gemeentefonds en dus tot de algemene middelen van de gemeente behoort.

De besteding van deze middelen wordt niet verantwoord aan het rijk, dus er is ook geen enkele relatie met Sisa (Singel Information Single Audit) en de daar verantwoorde doeluitkeringen.

Kijkend naar onderstaande voorbeelden gegeven per verschijningsvorm moeten we concluderen dat wij willekeurig omgaan met die vrijheid;

Normale uitkering. Zowel de beschikbaar gestelde middelen voor Basisregistratie als Kinderopvang inburgeraars is toegevoegd aan de Algemene uitkering. Eventuele (financiële) inspanningen op die twee gebieden heeft derhalve plaatsgevonden na het integrale afwegingsproces dat jaarlijks bij de Programmabegroting plaatsvindt.

Integratie-uitkering:

Deze door het Rijk beschikbaar gestelde vrij besteedbare WMO budgetten zijn door de Raad echter geormerkt voor uitvoering van de WMO.

De uitkering in het kader van de Wet Uitkering Wegen (WUW) daarentegen is wel volledig toegevoegd aan de Algemene uitkering en zodoende vrij besteedbaar.

Decentralisatie-uitkering:

Als uitvloeisel van het Amendement Tang/Spekman stelt het Rijk middels de Algemene Uitkering 2009 een vrij besteedbaar bedrag beschikbaar van ca € 100.000. De Raad heeft echter tijdens de behandeling van de begroting besloten dat deze middelen beschikbaar gesteld moesten worden aan de huishoudens met een laag inkomen door een eenmalige bijdrage te verstrekken van € 50. Aangezien de eenmalige bijdrage in december 2008 verstrekt moest worden heeft uw college overigens besloten om deze middelen ten laste van de verwachte onderuitputting bijzondere bijstand te brengen.

De gemeente Uden heeft inmiddels een aanvraag ingediend i.h.k.v. de Regeling Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven. (SLOK). Indien de aanvraag wordt gehonoreerd ontvangen wij van het Rijk middels de Algemene uitkering desbetreffende middelen. Die middelen zijn in principe vrij besteedbaar.

Beleidsregels besteding uitkering beschikbaar gesteld via de algemene uitkering

Autonomie

Het Rijk beschouwd deze middelen als vrij besteedbaar. De gemeente hoeft geen verantwoording af te leggen over de besteding van deze middelen. Deze bestedingsvrijheid c.q. de mogelijkheid tot het doen van een integrale afweging bij het begrotingstraject kan gezien worden als de autonomie van de gemeente . Uw college c.q. de Raad kan keuzes maken in het belang van Uden. Ingegeven door een visie en gebaseerd op een coalitieprogramma, incidenteel van karakter maar ook structureel.

Indien middelen worden gelabeld door uw college of door de Raad beperkt u zich gedeeltelijk in die vrijheid.

Wel kan men zich afvragen of en in hoeverre met de introductie van de decentralisatie-uitkering er nog sprake is van vrij besteedbare middelen.

Met name wanneer een decentralisatie-uitkering eerst wordt verstrekt na aanvraag door de gemeente zelf. Zo dient voor de decentralisatie-uitkering (SLOK) een plan de campagne overlegt te worden. Het werkt natuurlijk niet motiverend om vervolgens de desbetreffende afdeling na honorering van de middelen door het Rijk mee te delen dat deze middelen ‘algemene middelen’ zijn en dat de vakafdeling bij de integrale afweging bij het begrotingstraject hun ‘wensen’ mag inbrengen.

1. In slechts die gevallen waarbij een decentralisatie-uitkering actief aangevraagd dient te worden willen wij dan ook voorstellen om die middelen te oormerken.
2. Bij de overige uitkeringen die via de algemene uitkering worden ontvangen willen wij uw college voorstellen de inzet van die middelen te (blijven) betrekken bij het integrale afwegingsmoment het zgn. begrotingstraject.

De relatie tussen het type uitkering, de geldstroom, wijze van verantwoording en bestemming van de middelen kan als volgt schematisch worden samengevat:

| Soort uitkering | Typering uitkering | Wijze van verdeling | Wijze van verantwoording | Bedrag gemeente Uden 2009 | Besteding middelen |
|----------------------------------|--|--|---------------------------------|---------------------------|--------------------------------------|
| Normale uitkering | Middels de verdeelmaatstaven opgenomen in de Algemene uitkering | Via algemene uitkering uit gemeentefonds | Geen | € 32,3 miljoen | Vrij besteedbaar |
| Integratie-uitkering | Binnen bekende termijn opname in Algemene uitkering | | Geen | € 3,6 miljoen | Vrij besteedbaar |
| Decentralisatie-uitkering | Termijn van opname in de Algemene uitkering nog niet bekend, of tijdelijk van karakter | | Geen | | € 100.000 |
| Verzameluitkering | Specifieke uitkering per ministerie voor verschillende beleidsthema, mede ter bundeling van specifieke uitkeringen van geringe financiële omvang | Via specifieke geldstroom | Eén indicator, via SiSa-bijlage | | Middelen bestemd voor specifiek doel |
| Reguliere specifieke uitkeringen | Bijdrage uit rijksmiddelen voor een specifiek doel of beleidsthema's | | Via SiSa-bijlage | | Middelen bestemd voor specifiek doel |

Rijksuitkeringen die de gemeente Uden momenteel ontvangt

| Wijze van verdeling | Soort uitkering | Typering uitkering | Bedrag gemeente Uden 2009 |
|--|---------------------------|---|---------------------------|
| Via algemene uitkering uit gemeentefonds | Normale uitkering | Middels de verdeelmaatstaven opgenomen in de Algemene uitkering | € 32,3 miljoen |
| | Integratie-uitkering | Amendement De Pater/Van der Meer (Per 1 januari 2006 is de OZB gebruikersbelasting voor woningen afgeschaft. Met het Amendement De Pater-van der Meer is voor niet-woningen een soortgelijke wijziging doorgevoerd: bij het bepalen van de heffingsmaatstaf voor de OZB-gebruikers niet-woningen moet de waarde van het woondeel buiten aanmerking worden gelaten). | € 89.000 |
| | | WUW-middelen Gemeentefonds (compensatie vervallen bijdrage Wet Uitkering wegen) | € 38.000 |
| | | WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) | € 3,3 miljoen |
| | | Uitvoeringskosten inburgering | € 85.000 |
| | | Tsioc (Tijdelijke stimuleringsregeling opsporing en controle) | € 45.000 |
| | Decentralisatie-uitkering | Amendement Tang/Spekman (extra middelen tbv huishoudens met lage inkomens) | € 100.000 |
| | | SLOK (Regeling Lokale Klimaatinitiatieven, aanvraag ingediend voor ca € 125.000. Nog geen toekenning) | |
| | | Taalcoaches (aanvraag ingediend voor ca € 45.000 voor 3jr, Nog geen toekenning) | |
| | Via specifieke geldstroom | Verzameluitkering | Geen |
| | | | |

| Wijze van verdeling | Soort uitkering | Typering uitkering | Bedrag gemeente Uden 2009 |
|---------------------|----------------------------------|---|---------------------------|
| | | Afwikkeling nalatenschap oude vreemdelingenwet (€ 3.500 per gehuisvest gezin, taakstelling 2009 34 statushouders) | Ca € 35.000 |
| | | Onderwijs achterstanden beleid niet –GSB (OAB) | €395.000 |
| | | Brede scholen/sportaccommodaties (Betreft slechts afwikkeling in 2009) | ----- |
| | | Wet Educatie Beroepsonderwijs (onderdeel van het Participatiebudget) | € 448.000 |
| | | Wet Werk en Bijstand (werkdeel) (onderdeel van het Participatie budget) | € 2.087.000 |
| | | Inburgering (onderdeel van het Participatiebudget) | € 415.000 |
| | Reguliere specifieke uitkeringen | Klimaatconvenant BANS (afgerond in 2008, afwikkeling in 2009, € 125.000 voor 4 jaar 2004-2008) | |
| | | Investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV) | € 309.000 |
| | | IOAW | € 224.000 |
| | | IOAZ | € 72.000 |
| | | Bijstandverlening Zelfstandigen | € 312.000 |
| | | Regeling Buurt, Onderwijs en Sport (BOS) | € 96.000 |
| | | Besluit Rijksvergoeding Wvg-voorzieningen (onderdeel van Wmo-integratieuitkering) | € 21.000 |
| | | Breedtesportimpuls (afgerond in 2008) | ----- |
| | | Actieplan Cultuurbereik 2005-2009 (APCB) | Nvt |

| | | | |
|--|--|--|------------|
| | | Externe Veiligheid | |
| | | Brede doeluitkering verkeer en vervoer | |
| | | Wet Sociale Werkvoorzieningen | €9.264.000 |
| | | Brede Doeluitkering Jeugd (CJG en RSU) | €668.000 |